

UNDER DANNEBROG

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

ORGAN FOR SØVÆRN OG SØFART

7. AARGANG

REDAKTØR: KAPTAJN H. EWALD

HÆFTE IX

AARSABONNEMENT 3 KR.

UDGIVER: MARINEFORENINGEN
EKSPEDITION: FORENINGENS KONTOR
MØNTERGADE 22, MEZZANINEN, TELEFON: BYEN 3448
ANNONCEEKSPEDITION: DR. DAGMARS ALLÉ 22
VALBY — KØBENHAVN, TELEFON: VALBY 828 x

ENKELTE NUMRE 25 ØRE

FORENINGSMEDDELELSER M. M.

VED E. W. MARSTON, VALDEMAR SCHOU og AXEL IUEL

MARINEFORENINGENS FORMANDSMØDE I HORSSENS DEN 22. AUGUST 1920

Marineforeningens Hovedbestyrelse havde anset Tidspunktet for gunstigt til, umiddelbart efter Veteranfestlighederne i Juelsminde, til hvilke samtlige Formænd i Marineforeningens Lokalkredse Landet over havde modtaget Indbydelse, at foranstalte en Sammenkomst mellem disse, og denne fandt da Sted Søndagen den 22. August paa Jørgensens Hotel i Horsens.

Det blev et forholdsvis kort, men overordentlig godt og kammeratligt Stævne, ved hvilket, for første Gang udenfor Sendemandsmøderne i København, et større Antal Formænd og Delegerede mødtes, og vi haaber, at de Bekendtskaber, som der stiftedes, maa bære gode Frugter for vor Sag. Der mærkedes en Samhørighed mellem Lokalkredsens Repræsentanter og sporedes en Interesse hos de Enkelte, som vi betragter som et glædeligt Varsel for Fremtiden, — kun kunde vi have ønsket længere Tid til Forhandlingerne, idet der sikkert vilde have været Emner nok at tage fat paa og Ønsker nok at fremsætte udover de, som fremkom. Vi lærte hinanden at kende, — og dermed er allerede meget naaet, — og vi tog den Vished med hjem, at Lokalkredsens Sager ligger i bevidste og fremskridtstræbende Mænds Hænder.

Under Kommandør *Maegaards* Præsidium samledes man i Hotellets store Spisesal til Frokosten, hvorpaa Kommandøren bød alle Velkommen til dette det første Formandsmøde, og foreslog Afsendelsen af et Telegram til Hans Majestæt Kongen, hvilket Forslag modtoges med Akklamation. Ligeledes afsendes et Telegram til Godsejer *E. Schou*, Palsgaard, med en hjertelig Tak for den foregaaende begivenhedsrige Dag, og til Kaptajn *H. Ewald*.

Efter Frokosten tog Mødet sin Begyndelse ved at Kommandøren udtalte sin Glæde ved at se saa mange Repræsentanter for Lokalkredsene tilstede, hvorpaa Formanden for Odensekredsen fremsatte Forslag til Diskussion om Anvendelsen af Foreningemblemet i formidsket Størrelse og til forskellig Brug, specielt til Hjælp for den personlige Agitation.

Formanden for Aalborgkredsen henvendte sig i en smuk Tale til Kommandør *Maegaard* som Hovedforeningens Formand, og takkede ham for den aldrig svigtede Interesse og Takt, hvormed Kommandøren stedse forstod at lede Foreningens Sager, og denne velmotiverede Tale modtoges med stærk Tilslutning. Kommandøren rettede en Tak til Formændene for god Støtte i det fælles Formaal.

Formanden for Ribekredsen berørte forskellige specielle Forhold vedrørende Lokalforeningerne, og henledte bl. a. Opmærksomheden paa Esbjerg som den for en Marineforening særlig egnede By. Fra Hovedbestyrelsen rettedes der en Tak til Ribekredsens Formand for hans Ord, og der lovedes Udsendelsen af en Foredragsholder til Esbjerg. Ligeledes talte Formanden for Aarhuskredsen, og Formanden for Grenaaekredsen forelagde bl. a. Forslag om Anvendelsen af Foreningsmærket som Oblat til Medlemmernes Tryksager saaledes, at man ved Salget af disse Oblater kunde skaffe Foreningen en Indtægtskilde. Forslaget modtoges med megen Velvilje og vil formentlig i en nær Fremtid finde sin Løsning i Hovedbestyrelsen.

Forskellige Talere havde derpaa Ordet, og ud paa Eftermiddagen sluttedes Mødet under almindelig Tilfredshed med den Lejlighed, der

var givet til at komme sammen. Det vilde have været ønskeligt om Tiden havde tilladt yderligere Fordybelse i de mange Spørgsmaal, der ved en saadan Lejlighed frembyder sig, og, — om ikke før, — vil forhaabentlig ad Aare Sendemandsmøderne bringe det frem, som hver har paa Hjerte til Marineforeningens Trivsel og Fremgang.
E. M.

FREDERICIA-KREDSEN

afholdt den 25. August en festlig Sammenkomst i Købestævnebygningen.

Ved det fælles Kaffebord bød Formanden Kaptajn *Christiansen* Velkommen, og den gamle Veteran *Frydensberg* fortalte lidt om den minderige Veteranfest i Juelsminde. Efter Koncert og Underholdning af Bugtaleren *Kristens* var der et Par Timers Bal.

Sammenkomsten, i hvilken mange af Foreningens Medlemmer med Damer deltog, var fra først til sidst meget fornøjelig.

NAKSKOV-KREDSEN

foretog Søndag den 29. August en vellykket Udflygt med Bane til den lille Idyl Kragenæs ved Smaalandsøen. Kredsen havde vist sig fra sin flotte Side ved at give Medlemmerne Turen pr. Bane ganske gratis, og der var da ogsaa ca. 40 Damer og Herrer, som benyttede sig af det generøse Tilbud. Vejret var stærkt blæsende, og det var sandsynligvis dette, der var Aarsagen til, at hele Selskabet saa hurtigt som muligt efter Ankomsten til Kragenæs tyede ind i Hotellets Teatersal for at faa en Kop varm Kaffe, som Kredsen ligeledes var Vært for. Her bød Formanden Kammerjunker *Malthe-Bruun* Velkommen, medens man lod den varmede Drik forfriske sig.

Der blev saa givet Landlov, og Selskabet spredtes i Skovene, hvor der blev gjort lyst i de modne, vildtvoksende Brombær. Kl. 7 blev der pebet til Skafning, og de medbragte Madkurves Indhold præsenterede sig snart i al deres indbydende Tillokkelse paa de lange Borde. Den friske Luft havde givet en kraftig Appetit, og da denne begyndte at stilles, tog Formanden Ordet: Det er altid Sæd og Skik, naar Marineforeningen samles, at den første Tanke da gælder Hs. Maj. Kongen, og Taleren motiverede nu ud fra de bevægede Dage i Foraaret og i Sommer et Leve for Kong Christian X.

Dermed var der løst for Talestrømmens Sluser. Redaktionssekretær *K. Juul Christensen* fandt i det smukke Landskab, man befandt sig i, Anledningen til en Skaal for Fædrelandet og Flaget, Lokomotivfører *Nielsen* talte for Marineforeningen, Skomagermester *Palle* for Bestyrelsen, Lokomotivfører *Nielsen* for Formanden, som man vel nu for sidste Gang saa i Marineforeningen her. Nakskovafdelingen skyldte sin Formand adskilligt for det Arbejde, han siden Starten havde udrettet for den. Baadfører *Christensen* sluttede Talernes Række med et Leve for Damerne.

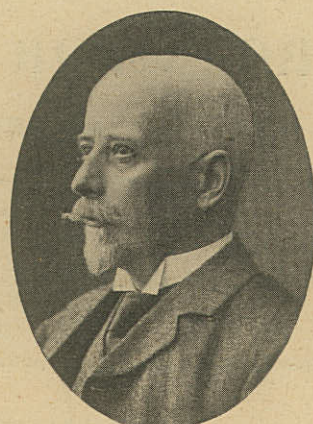
Lidt over Kl. 8 returnerede man til Nakskov, og Stemningen var fortræffelig, da man steg ud paa den hjemlige Banegaard efter at have forkortet Koreturen med nogle af vore smukkeste Fædrelandssange.
I. C.

En Erindringsmedaille for Deltagelse i Krigen 1864 er tabt i Jørgensens Hotel i Horsens Dagene den 20.—22. August. Kan afhentes paa Marineforeningens Kontor, Møntergade 22 mellem 10—3.

VETERANFESTEN PAA FREGATTEN „JYLLAND“ VED JUELSMINDE DEN 21. AUGUST 1920

Fru Godsejer Schou til Palsgaard

Godsejer Schou til Palsgaard

For anden Gang i den Aarrække, Fregatten »Jylland« — en af de 3 Deltagere i Helgolands-Slaget og vor Marines eneste større Veteran, der endnu er tilbage fra Krigen i 1864, — har ligget til Ankers i dansk Farvand under en storsindet dansk Mands Varetægt, efter at den var udgaet af Flaadens Tal — saaledes som Nelsons Flagskib i Slaget ved Trafalgar, »Victory«, endnu den Dag i Dag ligger ved Portsmouth, hæget og plejet og alle Englænderes Stolthed, — for anden Gang havde »Jylland«s Ejer stævnet Veteraner fra Krigen i 64 til Møde paa dette smukke Skib, der uden hans Offervillie nu, ligesom dens Kampfæller »Niels Juel« og »Heimdals«, vilde være ophugget.

Denne Gang var det de sønderjydske Veteraner fra det genforenede Land, som Godsejer Schou til Palsgaard havde sat Stævne i Juelsminde, hvor »Jylland«, ude paa Sandbjergvigens Bølger og omkranset af det skønneste danske Land, nu hviler ud efter vel tilendebragt Tjeneste for sit Land, endnu i Stand til, under sin Ejers omsorgsfulde Røgt, at leve mange Aar som Vidne om sin blivende Kraft i Egespanter og Klædning, — som Vidne ogsaa for Eftertiden om en enkelt Mands storstilede Villie til at ville gemme for os et Minde om det eneste Lyspunkt i en af vort Lands tungeste Tider.

Men Tiderne har skiftet siden da. Hvad ingen troede muligt, er sket, og det Stævne, som det gamle Skib nu var Vidne til, talte blandt sine Gæster dem, som ingen af os i 1914 ved Helgolands-Festligheden vilde have troet skulde opleve en Dag som den 21. August, og opleve den som Danske. Og netop derfor blev Dagen af saa meget større Betydning, af saa meget større gribende Virkning for os, der var saa lykkelige at opleve den. Vi vidste jo, hvad disse ærværdige Gamle havde gennemlevet i de 56 Aar siden den Gang den jernhaarde Klo lukkede sig om dem, — vi saa og hørte, at Tiden vel var gaaet hen over deres Legemer og havde bøjet de fleste af dem, men deres Ildhu for det gamle Fædreland havde Tiden ikke svækket. Og vi forstod, hvad saadanne Forposter mod Syd havde været for Danmark.

Foruden de sønderjydske Veteraner var ogsaa til Stede Helgolands-Veteraner og en Del Veteraner fra Jylland, og disse førtes med Ekstratog fra Horsens til Juelsminde. Hovedmængden var imidlertid Sønderjyderne, der paa to af Marinens Skibe, »Guldborgsund« og »Grønsund«, kom ad Søvejen fra Kolding. Juelsminde, den lille venlige By ved Vigens Sydside, havde iført sig sin fejreste Pragt. Over Hovedgaden og langs Husrækkerne snoede sig Granguirlander med iflattede røde og hvide Baand, og Flagmaster markerede den Vej, ad hvilken Festtoget skulde gaa. Nede ved Havnen var rejst en smuk Æreport paa hvide Søjler,

og med Dannebrog paa Toppen, — og saa man nøjere til, vilde man se, at ikke blot havde Byens Borgere saaledes klædt deres By i Festdragt, men ogsaa den Enkelte givet sit Bidrag ved at smykke sit Hus eller sit Forretningsvindue, ja endog her og der bundet røde og hvide Baand i Havernes og Hækkenes Træer ud mod Vejen. Den smukkeste Pryd var dog maaske alle de hvidklædte, rødskefede unge Piger og Smaapiger, der bar smaa Dannebrogflag, og som, med Forventningens Spænding tegnet paa deres friske unge Ansigter, var travlt beskæftigede med at forhandle Festtegn. Og over det hele Sceneri susede en frisk Østenvind med store drivende Skyer og nu og da en Draabe Regn. Men det gjorde intet Skaar i Glæden, — alles Øjne var rettede mod Sydøst, ud mod Pynten, hvor Skibene med Sønderjyderne vilde komme til Syne.

Og saa kom da paa Klokkeslettet »Guldborgsund« rundt om Bjørnshage og stod ind i Sandbjergvigen, medens Saluttten drønedede ude fra det flagsmykkede »Jylland«. Lidt efter kom »Grønsund«, og under Viften med Flagene og livlige Hilsner lagde Skibene ind til Havnemolen. Ved Landgangene stod Godsejeren og hans Frue samt H. K. H. Prins Axel og bød Velkommen, efterhaanden som Gæsterne kom i Land, og mange djarve Haandtryk blev vekslede og hjælpsomme Arme rakte ud.

Fra Horsens var Ekstratoget kommet med Veteranerne nordfra, og med Marquards store Orkester i Spidsen bevægede det lange Tog sig derpaa langsomt gennem Byen op til den smukke Kirke i Skovbrynet. Som saa mange af Fstedagens Begivenheder, der nu tegner sig skarpt i Erinringen paa Grund af den Stemning, der var over dem, gjorde denne langsomme Vandring — Indledningen til Dagens Fest — et ejendommeligt gribende Indtryk, medens Riberhusmarchens Toner lød i det Tempo, som passede til de gamle Mænd. Forrest i Toget gik alle de hvidklædte unge Piger, bærende deres smaa Dannebrogflag, og midt i Toget saas Vaabenbrødrenes Fane fra den stedlige Vaabenbrødre-Afdeling.

Ad den smukt snoede Vej op mod Skovbrynet naaede man til Kirkebakken, og Toget delte sig og lod de Gamle drage først ind i det smukke lyse, hvælvede Kirkerum, hvor Gulvets Siddepladser hurtigt optoges af dem, medens snart hver Fodsbred udenom fyldtes af alle de mange andre Deltagere. Efter et Præludium sang man Salmen »Mægtigste Kriste«, hvorefter Pastor Ulmer talte indtrængende om Dagens Betydning og til Slutning lyste Velsignelsen over alle. Den smukke og følte Tale, der naturligvis særlig henvendte sig til Veteranerne, gjorde meget Indtryk, ikke mindst paa de Gamle, der her for første Gang igen efter de mange Aars Forløb bivaanede en dansk Gudstjeneste. Dernæst

sang man »For Dig, o Herre, som Dage kun«, og saa tonede »Kongernes Konge« fra Orglet, overordentlig smukt sunget af Fru Godsejer Schou sammen med Frøken d'Acqueria, — og da man var naaet til sidste Vers brusede Sangen under Hvelvingerne fra alle med en Kraft og Inderlighed, som kun sjældent høres, og ikke mange Øjne var tørre. Til sidst sang man »Dejlig er Jorden«, og efter denne Korsfarersalmes sidste Vers tømtes Kirken langsomt. Under den sidste Del af Gudstjenesten var Solen kommet frem og sendte sit Lys ind over alle de gamle Mænd i Midtskibets Stolerækker.

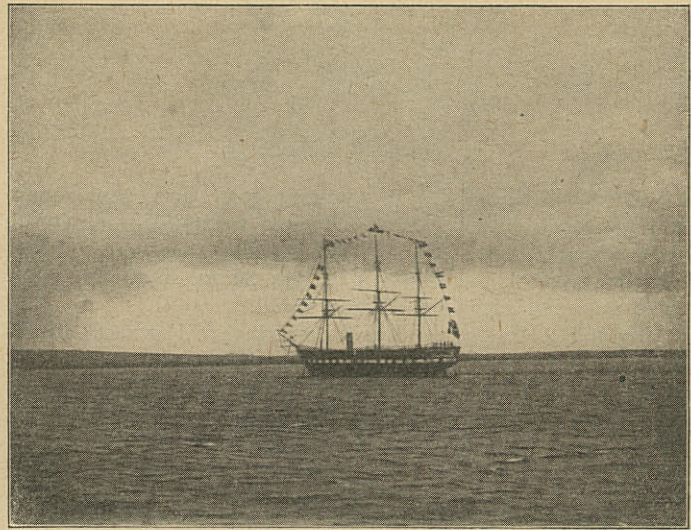
Paa Kirkepladsen ordnedes Toget atter, og medens Vejen nedad til Havnen tilbagelagdes i Automobiler af de — ikke mange — af Veteranerne, der var mindre godt til Bens, bevægede største Delen sig, atter med de unge Piger i Spidsen, ned ad Kirkevejen, hvorfra der var frit Udblik over Vigen og Fregatten, der nu var Maalet. Den stærke Blæst, der havde udviklet sig af Morgenens friske Brise, og som satte en ikke ubetydelig Sø ind i Sandbjergvigen, havde umuliggjort den paatænkte Overførelse af Fæstdeltagere til »Jylland« med Motorbaade. Nu blev det »Guldborgsund«, der førte Deltagerne ud, og inden længe laa denne under »Jylland«s høje Sider, og Ombordsætningen begyndte ad Styrbords Faldreb. Det var en ikke let opgave at faa alle vel indskibede, men efter at Prins Axel, bistaet af flere Officerer og Underofficerer, havde taget et kraftigt Tag med, lykkedes det ret snart at faa alle op, uden at et eneste Uheld var sket, og snart var Dækket fyldt med ivrigt samtalende Grupper. Saa lod Signalet til at skaffe paa Batteriet, og et festligt Skue var det, da man kom derned. Ikke ofte har vist de gamle Borde baaret en saadan Opdækning eller de gamle Kistebænke tjent til Sæde for en saadan Forsamling. Paa alle Borde stod Flag, og i alle Glas var sat dannebrogsmærkede Servietter; dette i Forening med den smukke Opdækning afgav et overordentlig tiltalende Billede. Midtskibs forude stod Værts og Værtindes Bord, og fra dette — ved hvilket Hans Excellence Forsvarsminister Klaus Berntsen tog Plads ved Værtens højre Side — ledede denne Festmaaltidet og begyndte, da alle havde fundet Plads, med i hjertelige Ord at byde Velkommen, og udbragte derpaa et med Begejstring modtaget Leve for H. M. Kongen, til hvem der afsendtes et Hyldesttelegram. Der oplæstes forskellige Telegrammer, som var indløbne til Festen: fra Formanden for Svendborgkredsen, Direktør Tuxen; fra Lærere og Elever ved Radiostationen i Svendborg; fra Æbeltoftkredsen af Marineforeningen; fra Skagen Vaabenbrødre; fra Oberst Rist — »Rekrutten fra 64« —; fra Komiteen for sønderjydske Børns Ophold i Danmark, og fra Kaptajn H. Ewald, der, til stor Beklagelse for hans mange tilstedeværende Venner, ved Sygdom var forhindret i at være til Stede.

Man afsang derpaa en af Axel Iuel skrevet Sang til de sønderjydske Veteraner, af hvilken vi gengiver de to sidste Vers:

*Her er sejret paa disse Egeplanker —
Det var før som et festligt Minde kun,
noget skønt, noget stolt for danske Tanker,
det er Virkelighed i denne Stund.
Derfor vajer idag
Danmarks tungede Flag
som da „Jylland“ sidst gav det glatte Lag.*

*Gamle Mænd, I er Danmarks Hjerte kære.
Ederes Hæder vi stolte kalder vor.
At vi modtog den store Dag med Ære,
vil vi takke og hylde Eder for
her ombord, hvor engang
mens Granaterne sprang,
Sejer vandtes og Glædens Hurra klang.*

Allerede paa dette Tidspunkt maatte Glædens og Taknemlighedens Følelser skaffe sig Luft hos Veteranerne, og som den første af de mange sønderjydske Talere bragte Hans Thomsen — den samme, der paa Dybbøl overrakte Kongen det gamle Dannebrogflag — en hjertelig Tak til Vært og Værtinde, fulgt af rungende Hurraer.

Fregatten »Jylland«

Derpaa tog H. K. H. Prins Axel, der allerede fra den tidlige Morgentime ved Skibenes Ankomst havde vundet sig en høj Stjerne hos de Gamle — »vor Konges Fætter«, som vi hørte flere af dem betegne ham, — Ordet og fortalte Fregatten »Jylland«s Historie, et Emne, der selsagt i høj Grad interesserede, ikke mindst mange af de tilstedeværende, der selv — i Krig eller i Fred — havde traadt »Jylland«s Planker og aldrig havde glemt deres Kærlighed til Skibet. I store Træk opridsede Prinsen Fregattens Levnedsløb fra den i 1860 løb af Stabelen — dens Historie i Krig og Fred —, indtil den i 1912 ved Godsejer Schous Offervillighed sikredes mod gamle Krigsskibes sædvanlige Lod efter en forholdsvis kort Levetid, nemlig at ophugges af de samme Økser, der i sin Tid tømrede dem Spant for Spant. Prinsen sluttede med et Leve for den gamle Fregat, idet han udtalte Haabet om, at den endnu i mange Aar maatte vugge sig paa Søen.

Hans Excellence Forsvarsministeren tog derpaa Ordet for i en fortrinlig Tale — midt mellem Skæmt og Alvor — at hylde Veteranerne, idet Ministeren anstillede en Sammenligning mellem Tiderne i Krigsaaret 1864 og nu — mellem Villien til at tjene andre dengang og nu —, thi ingen tjener bedre eller mere end den, der giver Livet hen for andre. Som de dengang trofast og uden Klage havde givet Livet som tro Tjenere mod deres Land, saaledes ønskede han, at vi af de senere Slægter maatte forstaa at tjene. Datiden havde ikke forstaaet, hvilken Stordaad det var, vore Soldater øvede — det eneste Lyspunkt knyttede sig jo til Helgolands-Slaget —, og ad Baggaderne maatte Tropperne drage ind i Hovedstaden efter Krigen. Men Udlandet havde set Daaden, og nu hører Efterslægten, hvad Mændene fra 64 saae med Tapperhed og Trofasthed som Sædekorn. Derfor er det, at vi hylder vore Veteraner og udtaler vor Glæde ved deres Befrielse, som hørte hjemme sønden Aa.

Talen vakte stormende Jubel, og Hurraerne rullede hen under »Jylland«s Batteri som med Genklang fra Helgoland, og de Gamle tog med bøjede Hoveder mod al denne Hyldest, der kom saa sent, men dog tidsnok til at tænde Glædens Gnist i de endnu saa klare Øjne.

Man afsang derpaa en af Forfatteren, Bibliotekar Julius Clausen forfattet Sang til »Jylland«, af hvilken vi citerer første og sidste Vers:

*I Sandbjergvigens Vande —
Nu selv en Veteran —
Man hilser Dig fra Strande,
I Fred, fra Krigsorkan.
Dit gamle Flag blev hejset,
Du drømmer smukt paany
om Dage, da Du knejsed
i Kampens Morgengry.*

For Anker nu Du hviler,
Du har fortjent Din Ro.
Se, Bølgen til Dig smiler
I Lø af Palsgaards Bo.
Fra Nordsøsprøjt til Vigen
Det blev saa lang en Vej, —
Til Fred igennem Krigen,
Du, „Jylland“, glemmes ej.

Sikkert vil disse Sange sammen med den, som senere blev afsunget, blive gemte, — vi saa de gamle med Omhu lægge dem i Lommerne, — og mangan Gang efter Hjemkomsten, naar Talen falder paa den 21 August 1920, blive tagne frem og læste og sungne igen.

Som sidste Taler tog Marineforeningens Formand, Kommandør *Maegaard*, Ordet og udtalte følgende.:

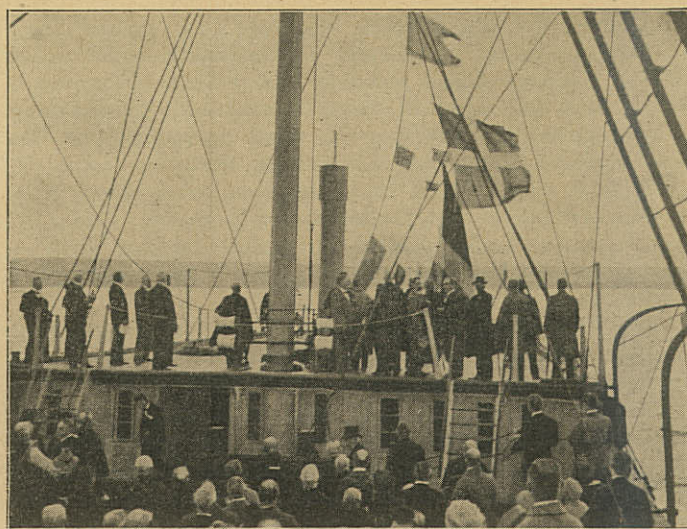
»Af de tre gamle Veteraner, der deltog i Slaget ved Helgoland for 56 Aar siden, har de to, »Niels Juel« og »Heimdal« fundet den Afslutning paa deres Livsbane, der venter enhver gammel Veteran, og ogsaa os selv, — de er bleve hugget op. »Jylland« er det gaaet anderledes, — den skulde have været solgt til Ophugning, — men saa greb Godsejer *Schou* ind, og han har beredt Veteranen en smnk og blid Alderdom, idet den nu ligger her, velplejet, velholdt i en tryk Havn. En Veteran vil jo gerne tjene sit Land saa længe det er muligt, og selv om det ikke er paa den oprindelige Maade, saa har den dog fundet sin Alderdoms Gerning ved, som et uundværligt Led, at tjene som Korrespondancestation for Skolen for traadløs Telegrafi, og de der uddannede Telegrafister vil maaske engang senere kunne tjene til at udsende Telegrammer, der redder mangan brav Sømands Liv, naar Skibet er i Havsnød, ved at tilkalde Hjælp. Nu har hans Majestæt Kongen allernaadigst givet Tilladelse til, at den gamle Veteran atter maa føre sit rene Splitflag, en Udmærkelse der, saavidt jeg veed, aldrig er tilstaaet noget Skib, — og dette Flag vil blive hejst her ombord idag for første Gang naar vi, efter at have rejst os fra Bordene, samles paa Dækket. Foruden den Nytte »Jylland« har gjort og gør, har den ogsaa i 1914 været Midtpunktet i de storstilede Festligheder, som Godsejer *Schou*, ligesom iaar, dengang afholdt ombord for Helgolandsveteranerne.

Disse Fester er komne mange af Marineforeningens Medlemmer til Gode, og da vor Forening er kommen i stor Gæld til vort eneste Æresmedlem, har Foreningen tænkt sig, i Haabet om derved at kunne afbetale paa denne vor Gæld, at anmode Godsejer *Schou* om, som en Gave fra Marineforeningen, at ville modtage det Flag, der skal hejses her idag.

Kommandørens Meddelelse modtoges med stærkt Bifald, og efter at Godsejeren havde takket for den Ære, der tildeles Skibet, og efter at Bordet var hævet, begav man sig op til den højtidelige Flaghejsning, der nu skulde finde Sted. Fra Skansen havde man et herligt Udsyn over Dækket for efter, hvor nu alle flokkedes, og der udfoldede sig et malerisk Liv mellem Masterne og de gamle Kanoner. Vinden susede mellem Rejsningerne og blafrede i Flagpynten. Saa kom den velkendte Kommando: »Klar ved Flaget«, og alles Øjne rettedes agter efter, medens Hovederne blottedes. »Hejs Flaget!« Til Honnormarchens Toner gled atter det rene Splitflag op under Gafflen, hvor det i saa mange Aar forhen havde vajet, og saa rungede »Kong Kristian« over Dækket som saa mangan en Gang før — som udløste denne vor Kongesang Trangen til at give Følelserne Luft.

Godsejeren rettede derpaa en Tak til Marineforeningens Formand, hvorefter Tiden var kommen til at falde paa Fartøjerne. Indskibningen foregik let, og kort efter var man atter i Juelsminde, paa Vej til Folkefesten i Skoven. Det fortræffelige Musikkorps i Spidsen forkortede Vejen derud, — og ingen Træthed var at spore hos Veteranerne, der, — som en af dem sagde til os, — »allerede havde oplevet saa meget paa denne Dag, at der vilde være nok at tænke paa mange Aar frem i Tiden.« Det var en Mand paa 83 Aar!

Mellem høje. Bøge med ranke Stammer ligger Festpladsen

Flaget hejses

flagsmykket ude i Juelsminde Skov, bag Talerstolen er udsændt et mægtigt Dannebrog, og paa de lange Bænkerækker foran denne finder efterhaanden alle Plads, Veteranerne forrest i Midten, og udenom dem alle de øvrige Gæster og Byens Folk, en anelig Skare. Eftermiddags-solens Straaler staar som gyldne Streger ind mellem Løv-hænet.

Den første Taler var Departementchef i Marineministeriet, Kaptajn *Rechnitzer*, der i en udmærket klar og interessant Tale fortalte om Krigen i 64 og dennes Virkninger for Verdenskrigen. Da Departementchefen omtalte de forskellige Begivenheder og Datoerne for disse i den anden slesvigske Krig, kunde man se, hvor klart alle disse Ting endnu stod for de gamle Mænd, der Række ved Række sad her foran os og ved Nikken og lydige »Ja«, — »Ja«, — viste, at de fuldt og helt var med. Talen gengives in extenso andetsteds i Bladet.

Derpaa talte Professor *Vilhelm Andersen*, der i en aandfuld Tale drog Minder frem om den danske »Jens« fra Krigen, og særlig dvælede ved den kendte Jens Paludan-Müller, — Helten med Barnesindet og den store Kærlighed til sit Lands Historie, — der næppe kendte op og ned paa sit Gevær, men som i Kampen ved Sankelmark med Geværet fattet om Løbet som en Bersærk gjorde lyst i Fjendernes Rækker, — sine Kammeraters Afgud, — der faldt i Slaget og hviler i en ukendt Grav. Ogsaa under denne Tale fornå man, hvor Minderne fra den Tid var levende hos den opmærksomt lyttende Skare, — det var dansk de atter hørte her, saa rent og smukt, som de vel ikke før havde hørt det, og om en Kammerat, der fandt Helte-døden. Saa foreslog Professoren at synge »Altid frejdig, naar Du gaar Veje, Gud tør kende,« — og med denne sluttede Festen i Skoven saa stemningsfuldt og skønt som den var begyndt.

Paa Færgegaarden ventede nu Dagens andet og sidste Festmaaltid, — og Forventningen herom lod Dagens Strabadser gaa uænsede hen over Veteranernes Hoveder, — ingen faldt fra, og i sand Feststemning bænkedes alle om de festlige Borde i de to Sale, medens det hele overordentlig smukke Arrangement blev beundret. Der var et Liv over Unge og Gamle der ikke skulde lade tro, at over det halve Antal af disse Mænd forlængst havde Støvet Aar bag sig, — ja for de flestes Vedkommende var godt paa den anden Side af de 85. Atter bød Godsejer *Schou* velkommen til Bords, og oplæste et fra H. M. Kongen modtaget Svartelegram, der besvaredes med nifoldige Hurra-raab og Kongesangen. Allerede paa dette Tidspunkt var der en sand Feststemning over alt og alle, og efterhaanden som Middagen skred frem var det rørende at se den Begejstring, der bemægtigede sig de Gamle, og lod den vanlige Tilbageholdenheds Skranker falde, — her og der talte Veteraner for en lyttende Skare af de nærmest siddende, —

ikke alle havde jo endnu bevaret deres Manddoms mere kraftige Røster, — og Glædens Smil lyste op i alle Ansigter hvor man saa hen. Med Iver sang de den af Direktør Burcharth forfattede Sang, — af hvis Strofer vi nævner følgende:

*Nys gryed af Natten saa herlig en Dag,
med Smæld af de rød-hvide Faner —
derfor klinger mod Jer, til Lærkernes Slag:
Velkommen, vel mødt Veteraner. —
Mens Øjet det dugges og Kinden blir vaad,
Vi bringer vor Tak Jer for vel øvet Daad.*

*I Slagmarkens Tummel, til Lands og til Vands
kun Pligten I vidste at følge.
Vi fletter idag Jer en sommerlys Krans,
saa fager som Sol over Bølge.
Saa hilder vi Jer med det bedste vi veed:
„Et Hurra for dem, der for Danmark stred“.*

Paa Veteranernes Vegne takkede Arkitekt Marston Godsejeren og hans Frue for deres storstilede Gæstfrihed og udtalte, at vel var der allerede utallige Gange bragt dem Tak fra Veteranerne for denne uforglemmelige Dag, — men god Gerning kan ikke gøres for ofte. Ligesom Digteren H. P. Holst i den første slesvige Krig skrev: »Lyksalig den, der med sit Land en saadan Tid oplevet,« — saaledes maatte vi, der overværede denne Festsdag være lyksalige over det vi hørte og saa. Skulde de gamle Mænd følge deres Hjerters Trang, vilde de sikkert hver især gerne rejse sig og bringe deres Tak, men det kunde jo ikke ske. Om Vært og Værtinde overhovedet ønskede nogen Tak for alt det, de havde gjort for at sprede Glæde om sig, da maatte denne ligge i Visheden om, at den gode Gerning bærer Lønnen i sig selv, og at, efter denne Dag, mange Tanker i Glæde og Taknemlighed vilde vende sig imod dem fra Landet rundt. Evnen til at berede en saadan Dag er eet, — at ville berede den, er noget helt andet. Idet han ogsaa bragte en hjertelig Tak til Godsejeren fra Marineforeningen for al mod denne udvist Interesse og Forstaaelse igennem Aarene, og ikke mindst for den paa denne Dag viste Gæstfrihed, sluttede Taleren med at udbringe et med rungende Hurraraab besvaret Leve for Godsejer Schou og hans Hustru.

Medens alles Øjne rettedes mod disse to, der saa stilsfærdige var Aanden i alle denne Dags Begivenheder, følte vistnok alle baade Stolthed og Glæde over, at netop han kunde være med i dette. Et nyt Blad var flettet i vore Minders Krans.

Kommandør A. O. Andersen talte for dem, hvis Trofasthed gennem Trængslernes Aar mod Fædreland og Modersmaal i ikke mindre Grad end Mændenes Daad havde bevaret Sønderjylland for det gamle Land, for den sønderjydske Kvinde, — og at denne Tale modtoges med Jubel

er selvsagt, — det var, som om disse Ord havde løst en bunden Tanke, thi hvem var vel mere fortjente til at takkes og mindes end netop de sønderjydske Kvinder, — og saa sang man »Modersmaalet«. Kaptajn H. P. Hjorth talte for den danske Landsoldat, og fhv. Overkanoner, Krigsassessor Lund, som Veteran fra Helgolandsslaget, for Sømændene fra den Tid, og begge Talere fandt den rette Genklang for deres smukke Ord.

Tiden var nu saa vidt fremskreden, at man maatte bryde op, — udenfor var Mørket faldet paa, og Fyrværkeriet fra »Jylland« kunde ventes hvert Øjeblik. Og medens man langsomt fulgte Vejen nedad mod Juelsminde Havn, skød Raketterne tilvejs ude fra Fregatten, medens Lyskuglerne beskrev deres krumme Baner hen under Aftenhimlen og oplyste Skibet og Vandet omkring. Nede i Havnen laa Marinens Skibe med Projektørerne tændte, og de skarpe Lysbundter drejede sig rundt over Byen og Bugten og oplyste i korte Nu Fregatten derude. Paa Havnemolen blafrede Stormlysene, og kastede deres flakkende Skær over den store Skare, der efterhaanden samledes for at sige Farvel til Veteranerne. Hjulpne af de unge Piger, og straalende glade, førtes de ombord, medens Marineforeningens utrættelige Repræsentanter, Bankfuldmægtig Nath, Ingeniør Mikkel-sen, Agent Søderlund og Chauffør Torp, der fra Kolding havde fulgt de Gamle og passet og hjulpet dem paa enhver Maade, nu holdt Mandtal og sørgede for, at hver kom paa det for ham bestemte Skib. Heri blev de trofast hjulpne af Skibenes Officerer, Underofficerer og Mandskaber, der kappedes i Venlighed og Hjælpsomhed.

Saa var da Adskillelsens Time kommet. Langsomt lagde Skibene ud, — det var de Gamle vemodigt at sige Farvel, — vi ses vel næppe mere, vi af den yngre Slægt og de Gamle dernede fra, der havde bragt os saa nær paa Minderne fra Danmarks tungeste Tid i forrige Aarhundrede, — skønt havde det været at opleve dette. Og de Gamle følte det vist selv saaledes, — halvt skjulte af Mørket hørte vi deres Stemmer derude fra Vandet raabe den sidste Tak ind til Godsejeren og hans Frue. Ved disses Evne og Vilje var der i Genforeningens Aar bragt de trofaste og stærke Gamle en Hyldest, der i de Aar, der endnu maatte være dem beskaarne, mangan Gang vil drage deres Tanker mod Palsgaard og dens Ejer.

Og alle vi andre der var budne til dette Stævne, Veteranerne fra Nord og Øst, Marineforeningens Repræsentanter og andre, vi bringer vore Værtsfolk vor hjertelige Hyldest og Tak, — for den Del de gav os i det, som deres Hjarter sagde dem, de maatte gøre for Veteranerne. Ogsaa vore Tanker vil i de kommende Aar mangan Gang gaa over til Kysten ved Juelsminde, til Herren paa Palsgaard og hans Skib derude paa Vigen.

»Den, der ærer sit Lands store Minder, ærer sig selv.«

E. W. MARSTON.

* E. E.

DEPARTEMENTSCHEF, KAPTAJN RECHNITZERS TALE VED FESTEN I JUELSMINDE

Da man for godt 6 Aar siden i disse smukke Omgivelser fejrede den højtidelige Mindedag for Slaget ved Helgoland, havde den storpolitiske Himmel allerede i nogen Tid været overtrukket med tunge Uvejrsskyer, hvad der dog ikke forhindrede, at Festen fik det højtidelige og stemningsfulde Forløb, den fortjente. Havde man den Gang kunnet forudse, at Krigsfaklen faa Maaneder senere skulde være tændt over Verden i et Omfang, der er uden Sidestykke i Historien, vilde det have været med bange Anelser, man havde tænkt paa Danmarks Fremtidsskæbne. Men gennem Aarene var man blevet vænnet til, at de Rygter, der med visse Mellemløb fremkom om truende Fare for Verdensfreden, ikke skulde tages alvorligt, og kloge Hjerner herhjemme og i Udlandet forsikrede Gang paa Gang, at Voldgiftstanken efterhaanden var saa fremskredet og Krig mellem civiliserede Nationer saa meningsløs, at Profetier om et kommende væbnet Opgør mellem de europæiske Stormagter ikke bundede i nogen reel Opfattelse af de faktiske Forhold, men skyldes den Interesse, militære Kredse havde i at opretholde Fiktioner om et Modsætningsforhold, der kun kunde udløses ad Krigens Vej. — Og nægtes kan det ikke, at naar saa truende og farlige Konflikter som f. Eks. Cassablanca og Agadir Affæren kunde bringes ud af Verden paa fredelig Vis, var der meget, der talte for, at ogsaa fremtidige Uoverensstemmelser maatte kunde bilægges, uden at Verden derfor behøvede at komme af Lave.

Men skulde Krigen komme og tilmed en Krig, hvori vor sydlige Nabo var aktiv Deltager, var man dog gennemgaaende paa det rene med, at Danmark ikke kunde undgaa at blive draget med ind i Hvirvlen, beliggende som vi er paa den vigtige Trafikvej mellem Nordsøen og Østersøen. Takket være, kan man maaske sige, den tyske Flaades uhyre Vækst og den Udvikling, de maritime Vaaben i det hele taget var undergaaet, turde Vestmagternes Flaade ikke indlade sig paa at forlægge sine Operationer til Østersøen, saalænge der endnu bestod en tysk Flaade af blot nogenlunde anselig Størrelse, og hertil kom endvidere, at den engelske Flaade i saa høj Grad var bundet til de specielle Opgaver i Nordsøen, at den allerede af den Grund ikke kunde tænke paa at splitte de Kræfter, der saa at sige var det britiske Imperiums Grundvold, hvorpaa i det lange Løb Ententens Overlegenhed hvilede. Allerede fra Krigens Begyndelse var der mange der spaaede, at Tyskland vilde vinde Sejren og England Krigen, vel nærmest i Kraft af dets Førerskab paa Havet.

Man kan sige, at disse Betragtninger havde man kunnet anstille paa Forhaand, og at man kunde have ræsonneret sig til, at Situationen maatte udvikle sig saaledes, som den faktisk gjorde. — I enkelte Kredse herhjemme havde man ogsaa gjort sig til Talsmand for en nærliggende Opfattelse af Forholdene, der tillige havde den Fordel, at den var saa uendelig bekvem og tiltalende for os. Men i Almindelighed vandt den ikke Tiltro og var muligen ogsaa noget farlig at lide paa, al den Stund man intet positivt Kendskab kunde have til de Planer, der raadede indenfor de krigsførende Lande. Englænderne har saa ofte vist i Historien, at de gjorde det stik modsatte af, hvad deres Modstandere paaregnede, og læser man Lord Fischers Memoirer faar man at vide, at denne Mand, der i Krigens første Aar indehavde den betydningsfulde Post som Admiralitetets første Sølord ikke stod fremmed overfor Tanken om en Indtrængen gennem de danske Farvande til Østersøen. Man kan kalde denne Plan for fantastisk; eksisteret har den dog, og naar den, til Held for os, ikke bragtes til Udførelse, skyldes det antagelig, at det mere besindige Overlæg hos den engelske Flaadeledelse har haft Overtaget og

ment, at de Fordele der kunde opnaas ved en saadan Aktion ikke stod i noget rimeligt Forhold til de sandsynlige Tab, den vilde bringe. —

Hvad Danmarks Stilling overfor Tyskland angaar, var man bl. a. i Marinekredse af den Mening, at et neutralt Danmark som i det hele taget et neutralt Skandinavien var i Tysklands velforstaaede Interesse, men derfra maatte der naturligt blive et stort Spring til, at Tyskland turde forlade sig paa Danmarks Evne og Vilje til at opretholde sin Neutralitet og om det for egen Sikkerheds Skyld turde undlade at lægge Beslag paa dansk Territorium af Frygt for, at Modstanderne skulde komme det i Forkøbet. Her viste det sig, at man fra tysk Side nærede den fornødne Tillid til vor Neutralitets Oprigtighed og til de militære Magtmidler, hvormed den var underbygget. Man har saa ofte hørt fremsætte herhjemme, baade i Skrift og i Tale, at de Millioner, der i Aarenes Løb var ofrede til Militærvæsenet, var øst ud til ingen Verdens Nytt, og at det havde været saa uendelig ligegyldigt, om Danmark under Krigen havde haft en Hær og Flaade eller ikke, ja nærmest, at disse indeholdt en Fare for vort Land. Overfor disse Paastande kan der være Anledning til at fremhæve, at netop Tilstedeværelsen af en dansk Forsvarsmagt var en af de nødvendige Forudsætninger for, at vort Land kunde holdes udenfor Krigen, en Betragtning enhver vil anerkende, naar den anstilles ud fra nøgterne og saglige Hensyn. —

Der har som bekendt hævet sig Røster herhjemme, og de har ogsaa lydt fra Kredse indenfor Ententens Lejr, at Danmark under Krigen burde have opgivet sin passive Rolle som neutral Magt og have gjort fælles Sag med den Fjende, der i 1864 havde saaret os saa dybt og berøvet os en saa betydningsfuld Del af vort Landomraade, saaledes at vi ved Fredsslutningen havde kunnet stille vore Krav med Sejrherrers Ret. I ansvarlige, ledende Kredse i England og Frankrig forstod man fuldt vel Danmarks vanskelige Stilling og forstod at vi i vor Udenrigspolitik ikke kunde lade Følelserne løbe af med os, men maatte tage Forstanden fangen. At spille va banque med Danmarks Skæbne vilde sikkert ikke været faldet nogen dansk Regering ind, uanset hvad Partifarve den havde haft, og naar derfor mange blandt den opvoksende Slægt kan have været mismodig og forstemt over, at den ikke fik Lejlighed til at hævne, hvad der i 1864 blev forbrudt imod os, maa den søge Trøst i Bevidstheden om, at den Slægt, der den Gang kæmpede for Danmarks Ære og Danmarks Ret, ikke gjorde den danske Nation til Skamme, men trods de ulige Vilkaar, hvorunder Kampen førtes, udviste et Heltetod og en Dødsforagt, der til sene Tider vil være prentet med Malmskrift i vort Lands Historie og være indflettet deri som et af dens skønneste Mindeblade. Kommende Slægter vil med Verdenskrigen som Baggrund staa undrende overfor den Kendsgerning, at det lille Danmark paa egen Haand maatte føre Krig mod de samme to Stormagter, som 50 Aar senere først kunde besejres af en Verdenskoalition, tilmed gennem fire lange Aar.

Ser man tilbage paa den Politik, den daværende danske Regering førte i den Periode, der gik forud for Krigserklæringen, kan man kun forbavses over, at den ikke militært set tog Konsekvenserne af en Politik, der nødvendigvis maatte føre til Krig, paa Grund af det Modsætningsforhold til det tyske Forbund, den saa kraftigt var Udtryk for. — Som saa ofte før i vort Lands Historie lod man de krigsmæssige Hensyn vige til Fordel for de økonomiske, hvad bl. a. viste sig i Felthærens daarlige Udrustning, i Manglen paa Reserveformationer og i Undladelsen af Anlæg af permanente Fæstningsværker bl. a. ved

Dybbøl og Fredericia. Navnlig den herværende Mangel paa stormfri Værker var maaske en af de væsentligste Aarsager til Krigens ulykkelige Forløb. — Hvad Flaaden angaar kan man ikke sige, at Nationen manglede Blik for dens Betydning; dertil var Begivenhederne i 48 i for frisk Minde; men Bevillingerne til den kom for sent, til Trods for, at man burde have vidst, at en virkelig brugbar Flaade ikke lader sig improvisere. Forudsætningen for en heldig Gennemførelse af Krigen svækkedes yderligere ved svigtende Samarbejde i den øverste Krigsledelse og ved den Mangel paa Kontakt, der bestod mellem denne og Udenrigspolitikken, et Fænomen der ikke var uden Sidestykke i Verdenskrigen. Endelig svækkedes den danske Krigsmagts Chancer ved Forsvarets Opstilling ved Danmarks historiske Grænse, idet vi til et Frontalforsvar savnede de nødvendige Betingelser saavel i personel som i materiel Henseende. — Det kan derfor heller ikke forbydes, at der i det tyske Generalstabsværk om Krigen udtales Tvivl om, hvorvidt man fra dansk Side har haft den fulde Forstaelse af, at man stod overfor en Krig, der kunde dreje sig om det danske Monarkis fortsatte Bestaaen. Med den manglende Krigsforberedelse in mente har man vanskeligt ved at forklare sig den danske Regerings stejle Politik, der ikke kan retfærdiggøres ved de usikre Forhaabninger om Alliance fra de skandinaviske Brødrefolk, paa hvis Sympathi man sikkert kunde gøre Regning, men som forstaaeligt nok maatte være betænkelige ved at antage en Politik, om hvis heldige Udfald der paa Forhaand kunde drages berettiget Tvivl.

I Modsætning til vort manglende Krigsberedskab havde man fra preussisk Side i ganske anden Grad taget Konsekvenserne af det oprækkende Uvejr og undersøgt Muligheden af, ved et Angreb paa Kjøbenhavn at lamme med et Slag vor Hovednerve og saaledes med de mindste Ofre og paa den kortest mulige Tid bringe Krigen til Afslutning. Den danske Flaades relative Overmagt forhindrede imidlertid Preusserne i at bringe denne Plan til Udførelse og det naturlige Maal for deres Operationer maatte derfor blive den danske Felthær for ad denne Vej at søge at svække vor Handlefrihed.

Østrigs manglende Tilslutning til den preussiske Felttogsplan beredte denne mange Genvordigheder og var maaske en af Hovedaarsagerne til, at den i sit Forløb ikke udnyttedes i den hensynsløse Udstrækning, som den preussiske Krigsledelse havde paaregnet. Helst havde denne utvivlsomt gennemført Felttoget paa egen Haand, og naar den veg tilbage herfor og betragtede Østrigs Hjælp som nødvendig var det antagelig ud fra den Anskuelse, at der i modsat Fald maatte regnes med Indskriden fra andre europæiske Stormagter.

Det vilde føre for vidt og er heller ikke paatænkt ved denne Lejlighed at komme nærmere ind paa selve Krigens Gang, men det kan antagelig have Interesse at fæstne i Erindringerne Hovedpunkterne i dens Forløb.

Henimod Slutningen af 1863 mobiliseredes den preussiske Hær og Flaade, og midt i Januar forelaa de to Forbundsfællers betingede Krigserklæring. Den 1. Februar udbrød Krigen, Eideren blev overskredet og den 5. Februar om Aftenen rømmedes Dannevirke, hvorpaa Hovedhæren trak sig tilbage til Dybbøl og Als, medens den resterende Del gik til Fredericia og Kolding. Den 11. Februar blev Dybbøl indesluttet, og 8 Dage efter gik Preusserne paa Trods af Østrigernes Modstand over den jydskke Grænse og besatte Kolding. Der førtes nu diplomatiske Forhandlinger mellem de 2 allierede Magter om fortsat Indmarch i Jylland, der resulterede i at denne iværksattes, hvad der atter medførte, at Vejle og Fredericia blev indesluttet den 8. og 9. Marts. Fra Midten af Marts til Midten af April belejredes Dybbøl, der blev stormet den 18. April, hvorpaa Hæren gik tilbage til Als og Armé-Overkommandoen nogle Dage senere til Fyen. I Slutningen af Maanedens rømmedes Fredericia og besattes af Østrigerne og den 5. Maj blev Aalborg beskydt. Den 9. Maj fandt Slaget ved

Helgoland Sted, og umiddelbart herefter afsluttedes den første Vaabenstilstand med derpaa følgende Konference i London. Vaabenhvilen udløb den 25. Juni og 4 Dage senere forefaldt Overgangen til Als, hvad der havde til Følge, at Als Hæren overførtes til Faaborg. Den 3. Juli foregik Fægtningen ved Lundby Bakker ved Aalborg, og 8 Dage senere gik Tyskerne over Limfjorden og Vendsyssel blev evakueret. Den 11. Juli afløste Ministeriet Bluhme Ministeriet Monrad og Dagen efter afsendtes Parlamentærer. Den 19. Juli blev Vesterhavshotellen ødelagt og Vesterhavsoerne erobrede og Dagen derpaa sluttedes den anden Vaabenhvile; denne erstattedes den 1. September med Vaabenstilstand og Undertegnelse af Fredspræliminærene. Den 30. Oktober sluttedes Freden i Wien og midt i November udveksledes Ratifikationerne og Jylland blev rømmet.

Saaledes var i store Træk Krigens ulykkelige Gang og det er maaske forstaaeligt, at den danske Befolkning efterhaanden tabte Troen paa, at Krigslykken kunde vende sig og derfor af al Magt pressede paa for at fremskynde Freden. Og dog kan der være Grund til at gøre opmærksom paa, at selv efter Tabet af Als, stod den danske Hær, koncentreret som den var paa Fyen og med den danske Flaade som Herre i de danske Farvande, militært set stærkere end paa noget tidligere Tidspunkt af Krigen. Hertil kom endvidere de ret betydelige Divergenser, der bestod mellem de allierede Magter, og hvorved der aabnedes en Mulighed for en Intervention fra Stormagternes Side. Men alt dette hjalp intet; Tilliden var tabt, og den Presse, der tidligere havde været ivrigt for at puste til Ilden, agiterede nu kraftigst for en snarlig Fred. — At man fra preussisk Side saa med en vis Betænkelighed paa Situationen, viser de Overvejelser, Moltke anstillede med Henblik paa at føre Krigen til Afslutning ved Overførelse af en Landsætnings-ekspedition til Sjælland, hvis den anden Vaabenhvile ikke førte til Fredsslutning. — Han var forberedt paa, at det danske koncentrerede Forsvar paa Fyen kunde blive forstærket under Vaabenhvilen, og da han gik ud fra, at den største Del af den danske Flaade vilde blive detacheret til det nordlige Kattegat for at imødegaa en forventet østrigsk Flaadeaktion mod Kjøbenhavn, fattede han Planen om en Overgang til Sjælland for herved at føre Stødet mod Hovedstaden, hvis Befolkning for en Del var grebet af panikagtig Nervøsitet. Vaabenhvilen skulde udløbe omkring 1. November, men Overførslen var først forudsat at skulle finde Sted i December, der med de lange mørke Nætter regnedes for det gunstigste Tidspunkt for at sikre Ekspeditionen, der skulde tælle 25,000 Mand, et gunstigt Forløb. Transporten af Tropperne, der paaregnedes udført paa een Nat, skulde udgaa fra Stralsund med Landgang efter Omstændighederne i Præstø Bugt eller ved Vordingborg.

Naar man tager de daværende Forhold i Betragtning, kan et Foretagende som det her anførte kun karakteriseres som yderst dristigt og risikabelt, saa meget mere, som de mange Forberedelser, der nødvendigvis maatte træffes, vanskeligt kunde hemmeligholdes.

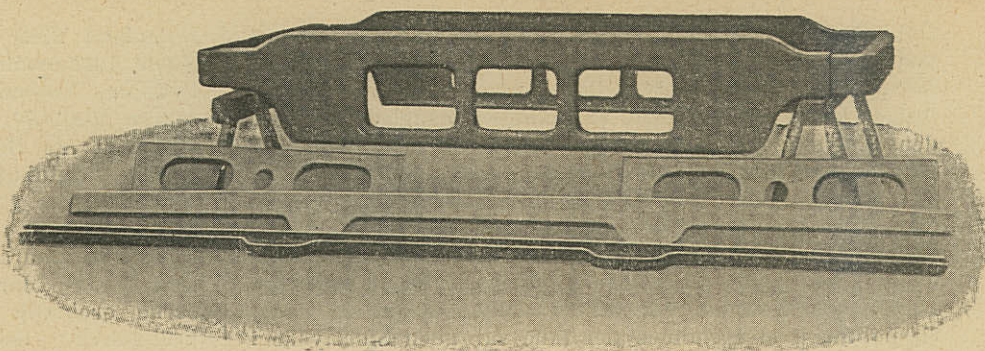
Det er maaske ikke uberettiget at drage den Slutning af dette med stor Omhu planlagte Foretagende, at det var en af Aarsagerne til, at Kjøbenhavn i en senere Periode blev Hovedhjørnesten i vort Forsvarsvæsen, en Foranstaltning, der som bekendt medførte vidtrækkende og dybtgaaende Stridigheder indenfor Befolkningen om vor Forsvarsordning.

Kaster man nu et Tilbageblik over Tysklands Historie siden 1864, véd vi jo alle, at denne Krig var Indledningen til en ny Æra for Tyskland, hvis Lykkestjerne for hvert Aar, der gik, steg højere og højere paa Himlen. Det er maaske heller ikke uden Grund, at den anden slesvigske Krig betegnes som Forløberen for Verdenskrigen, og at Erhvervelsen af de slesvigske Provinser blev Tysklands Achilleshæl. Thi med de store Kyststrækninger og dybt indskaarne Fjorde, som Fredsslutningen overgav det, skabtes der Betingelser og Trang hos den tyske Nation til at bygge en Stormagtsflaade, der efterhaanden som Tiden gik ikke tog i Betænkning at optage Konkurrencen med Verdens

AVESTA JERNVERKS AKTIEBOLAG, AVESTA

TILLVERKAR OCH FÖRSÄLJER:

Pressad-, Flänsad och
Bockad plåt till ångpannor, lokomotiv-, malm-
och järnvägsvagnar m. m.
Vattengassvetsade gas- och lufttrycksbehållare,
högtrycksledning för vatten och ånga, lo-
komotivfyrboxar, och korrugerade eldrör till
ångpannor samt
Autogénsvetsade plåtarbeten.
Ångpanne-, Konstruktions- och Cisternplåt
samt Tunnpått alla slag, äfven korrugerad.
Hjelpressade behållare för syrgas, ammoniak,
kolsyra och tryckluft.
Stång-, Vinkel- och Spantjärn.

LEVERANTÖRER TILL STATENS OCH ENSKILDA JÄRNVÄGER I SVERIGE

UDDEHOLMS AKTIEBOLAG

MUNKFORS BRUK, HAGFORS JERNVERK,
NYKRAPPA JERNVERK OCH STORFORS RÖRVERK

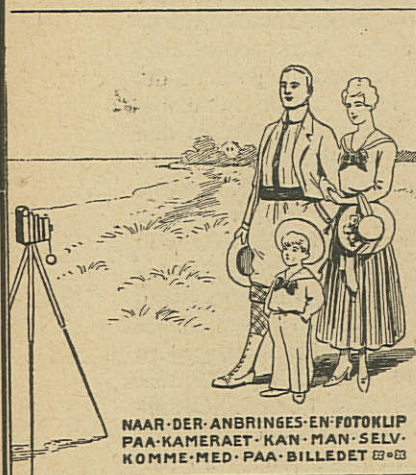
tillverkning och försäljning af

SIEMENS MARTIN- och BESSEMERSTÅL samt

Kall- och varmvallsadt järn och stål; valsadt och smidt verktygs-
och horrstål, valsad och dragen järn- och ståltråd, stålspett, bandsågar,
trådspik, trä- och metallskruf, åkdons och järnvägsfjädrar m. m.
Varmvalsade tuber och rör, alla slag. Kalldragne rör för vatten-
rörsångpannor, kondensatorer, velocipeder m. m.

Telegrafadress: UDDEHOLMS, UDDEHOLM — Postadress: UDDEHOLM

Förkallvalsadt och draget stål och järn samt
trådspik post- och telegrafadress: MUNKFORS

NAAR DER ANBRINGES EN FOTOKLIP
PAA KAMERAET KAN MAN SELV
KOMME MED PAA BILLEDET

Enhver Amateur-Fotograf

bør anskaffe sig en

„Fotoklip“,

kan anbringes paa de fleste Kameraer

Fotografiapparater

i stort Udvalg fra smaa

Lommekameraer til alle større Formater

Forsøg vor Special-Afdeling

for Fremkaldelse,

Copiering, Forstørrelser etc.

Sagkyndig Vejledning gives

Stort Udvalg i

Prismekikkerter

fra Zeiss, Busch og Goerz

Kongsbak & Cohn

største Specialforretning i Danmark

Nygade 2, Kbhvn. K. Tlf. 2569

Vore ærede Medlemmer anmodes om velvilligst
at støtte vort Blad „UNDER DANNEBROG“
ved at rekvirere en Annonce i Felter paa ca. 2 cm.,
2spaltet. Bestillinger modtages af

„UNDER DANNEBROG“
ANNONCE-EKSPEDITION

DR. DAGMARS ALLÉ 22 St. — VALBY
TELEFON: VALBY 628 x

Færdige
Herre & Drenge
Klæder

Elegante engelske og franske Stoffer,
altid det nyeste i Snit og Forarbejdning.

Vort Lager er saa stort, at vi er i Stand
til at tilfredsstille hver enkelt Kundes
∴ personlige Smag og Ønske. ∴

Axel Nøtterstrøm.

VESTERBROGADE 17

Søkort-Arkivet.

Søkort, Farvandsbeskrivelser, Fyr-
lister m. m. over alle danske Farvande
samt Kort over Nord- og Østersøen ud-
gives og forhandles af Søkort-Arkivet.
Fortegnelsen over Forhandlingsartik-
lerne findes hos Boghandlerne og i
Yachtklubberne. Arkivet giver enhver
Oplysning til Valg af Kort. Salg fore-
gaar fra selve Arkivet, Toldbodvejen 19,
Hverdage fra Kl. 9—3. Telefon Milli-
tær 177; endvidere hos Blankensteiners
Eftl., Toldbodvejen 48, samt hos Lan-
dets Boghandlere og Skibsproviant-
ringshandlere.

G. Holm-Petersen

Direkte
Import fra
Syden
af ægte
Druevine.

A/S NORDISKE METALVAREFABRIKKER
KJØBENHAVN

ELEKTRISKE BELYSNINGSLEGEMER

OG

ELEKTRISK INSTALLATIONSMATERIALE

PRØVELAGRE, AMAGERTORV 25, TLF. 3971

LEVERANDØR TIL MARINEN

første Sømagt. Tyskland ønskede sin Plads i Solen, vilde skaffe sig Raaderum udover den vide Verden for at opnaa Afsætning for sit Eksportoverskud og sin stedse voksende Befolkning, der ikke alle kunde finde deres Plads indenfor Landets Grænser. Herfra stammer igen Trangen til Kolonier og til disses Beskyttelse en stor og mægtig Verdensflaade. Man saa, hvorledes det tyske Kejserrige med sin dygtige og tætte Befolkning voksede sig stedse stærkere, man saa, hvordan dets Fangarme mer og mer begyndte at omslutte Verden, og man forbavsedes ikke længere, naar aabenhjertige Tyskere talte om deres Drøm om et tysk Verdensrige fra Nordkap til Bagdad og fra Moskva til Atlanterhavet. Meget kunde maaske været naaet, hvis disse højt-flyvende Planer var blevne fremmede med mere Maadehold, men den rivende Hast, hvormed de udvikledes, gav dem ikke den tilstrækkelige Underbygning, og maaske netop derfor styrtedes de i Grus paa den katastrofale Maade, som skete ved Verdenskrigens Slutning.

Vore Æresgæster i Dag, de sønderjyske Veteraner, vil kunne forstaa, at navnlig den yngre Slægt herhjemme var begyndt at opgive Haabet om, at det retfærdige Krav om Sønderjyllands Tilbagegivelse nogensinde skulde ske Fyldest. Man manglede i saa Henseende fuldkomment Troen paa, at Tyskland af fri Villie skulde opfylde Pragerfredens § 5, og denne Tro svandt i samme Forhold, som Tyskland Aar for Aar arbejdede sig frem til saavel i økonomisk som i militær Henseende at blive den ledende Verdensmagt.

Derfor mindes vi ogsaa i Dag med Taknemmelighed de Kredse inden for vort Land, der trods alt ikke forsagede, men som paa mangfoldig Maade, direkte som indirekte, udførte et stort og betydningsfuldt Arbejde for Danskhedens Sag i Sønderjylland.

Men fremfor alt gaar vore Tanker til Sønderjyderne selv, der gennem de lange og trange Aar bevarede deres uvisnelige Kærlighed til deres gamle Land og ikke veg tilbage for Fristelser og Tvang, men opretholdt den Danskhed i deres Hjerter, der var en ufravigelig Betingelse for, at vi i Dag kan se dem iblandt os. Vi forstaaar hvad det har betydet for Sønderjyderne at skulle drage Sværdet for et Land, hvis Sejr vilde være ensbetydende med Udelukkelse af deres nationale Forhaabninger.

Da vi sidst var samlede her rungede Hurraraabene mod Foraarets klare Himmel til Ære for Veteranerne fra Slaget ved Helgoland, den Begivenhed, der som et frisk Saltvands-pust blæste fra Nordsøen ind over Danmark og spredte Lys og Glæde over Sindene og lavede op midt i vor store Modløshed. Paa denne Dag, hvor vi fejrer den nye Veteranfest, er det med Stolthed og Beundring at vi mindes de sønderjyske Veteraners heltedige Kamp i de slesvigske Krige og deres trofaste Arbejde for Danskhedens Sag under Fremmedherredømmet.

Et trefoldigt Leve for de sønderjyske Veteraner.

H. RECHNITZER.

MINDER FRA JUELSMINDE-FESTEN

Som tidligere nævnt har fire af Marineforeningens Medlemmer, nemlig d'Hrr. Bankfuldmægtig *Nath*, Agent *Søderlund*, Ingeniør *Mikkelsen* og Chauffør *Torp* gjort et virkelig stort Arbejde, for hvilket vi maa være dem taknemlige, — ikke mindst for den smukke Maade derpaa de udførte deres Hverv, — ved at modtage de sønderjyske Veteraner i Kolding og danne Sauvegarde for dem under hele Turen. At Samværet med de gamle Mænd har været de Herrer en Oplevelse, ved vi af deres egne Udtalelser, men vi ved tillige, at Veteranerne straks sluttede sig trofast til vore Repræsentanter som Følge af den Omhu, Venlighed og det kammeratlige Forhold, disse forstod at tilvejebringe fra de modtog Veteranerne og til de atter afleverede dem velbeholdne i Kolding.

Og alle, der saa den Glæde, der stod tegnet i de gamle Mænds Ansigter, gjorde, hvad de formaadede for at lette dem Vejen. Enkelte Værkbrudne var der imellem, men forbausende var ellers den Lethed, hvormed Hovedmængden af dem, trods den meget høje Alder, udholdt Dagens Program. — og Glæden gav sig de fornøjeligste Udtryk, — Udtryk for det danske Lune, som de mange Aar i det fremmede ikke havde formaaet at kue. Og alle havde den rolige Værdighed, over sig, som Alderen og Kendskabet til Livet og dets Foreteelser forlener med. Over dem alle var der en Venlighed, naar vi talte med dem, og en Klogskab, som vi sent vil glemme.

Hrr. *Søderlund* fortæller, at han om Bordet paa „Thamsens Hotel“ havde samlet 19 Veteraner, af hvilke de 10 var gamle Marinere, — forøvrigt de eneste blandt Sønderjyderne. Da der stilledes næste

Morgen inden Afrejsen, meddelte de, at nu var de alle Marinere, thi nu havde alle lært at svare „Halløj!“ naar deres Navne blev raabt op.

Adskillige af dem oplevede i Juelsminde for første Gang at køre i Automobil, og dette var en Begivenhed i deres Liv. Det var ubetaleligt at se det Velvære, der bredte sig over dem, naar de, hjulplne tilrette af velvillige Hænder, sad vel indpakkede i Tæpper i Vognene med en lang Cigar i Munden. Kun en var utilfreds, indtil han havde faaet en af de unge, hvidklædte Piger op til sig i Køretøjet, — „a wil ha a bette Pie op te mæ“ — sagde han paa uforfalsket sønderjysk, — og han fik det under Tilskuernes Jubel.

Under Festmaaltidet paa Færgegaarden om Aftenen sagde en af Veteranerne til os, efter at han længe havde siddet tavs, men med skinnende Øjne havde fulgt alt, hvad der foregik om ham, — og idet han højede sig over Bordet mod os: „Jeg forstaaar ikke alt det man gjør for os, — men det veed jeg, at jeg vil ikke kunne glemme det saalænge jeg lever!“ Og saa sank han tilbage i sin vanlige Tilbageholdenhed. Han havde været med paa Tilbagetoget fra Dannevirke.

Uforglemmeligt var det ogsaa at se, — og beskæmmende for os, der dog mente at kunne vore Fædrelandssange ret godt, — at disse Gamle sang alle Sangene udenad, de forbadte Sange i Adskillisens Aar. Der var ingen Vaklen.

Hrr. *Søderlund* meddeler os ogsaa følgende Samtale med en af Veteranerne: Vi Sønderjyder har haft 5 store Dage. Først da Fransk-mændene kom, og saa da vi stemte os hjem igen. Saa kom Kong Kristian og saa Genforeningsdagen paa Dybbøl, — og nu denne Fest.

E. M.

VERDENSSKIBSFARTEN

FRA JANUAR—AUGUST 1920

Efter Krigsaarenes høje Konjunkturer begyndte 1920 allerede i Aarets første Tid at vise Tegn paa Tilbagegang, et Memento om, at den glimrende Skibsfartsperiode engang maatte holde op. Allerede i April begyndte man at se mindre lyst paa Situationen, her og der faldt Fragterne lidt, og det saa ud til, at „the war boom“ nu definitivt maatte være forbi.

Den store Skibsproduktion og den økonomiske Svaghed i visse Lande, gjorde det i April vanskeligere og vanskeligere for Skibene at faa saa gode Fragter som før, og den utaalelige Situation, særlig i de britiske Havne, gjorde ikke Sagen bedre. For Trampskibsfarten blev Forholdene mere og mere utilfredsstillende, mange fremmede Redere tabte Penge, fordi Skibene maatte ligge og vente paa Bunkers eller paa Last som Følge af løbende Strejker.

Det var i Maj særlig de britiske Kulstrejker, man var bange for,

og i England oplagrede man store Kulforraad i det indre af Landet; efterhaanden lysnede det dog, da Kularbejderne vedtog ikke at strejke.

Selv om Fragterne begyndte at vise faldende Tendens, var de dog stadig høje, men samtidig byggedes der Skibe i en saadan Udstrækning, at der næppe var nogen, som tænkte paa, hvorledes de skulde anvendes, naar Tiderne engang blev daarligere. Man mente, at de daarlige Arbejdsforhold, som tvang megen Tonnage til at ligge stille i Havnene og den Mængde slet vedligeholdte Skibe fra Krigsaarene vilde bevirke, at der vilde gaa lang Tid før man kom ned paa et normalt Niveau. Hvis man under saadanne Forhold kunde holde igen paa Nybygningerne, var der Mulighed for i længere Tid at gøre Skibsfarten til en lønnende Næringsvej, men der har aldrig været nogen Magt i Verden, som har kunnet hindre Massebygning, før alle Chancer for et godt Fragtmarked var forspildt.

Der var mange Faktorer, som holdt Fragterne oppe og som de vigtigste kan nævnes det ødelagte Pengemarked, de høje Driftsudgifter og Lønninger samt dyre Kul og endvidere de forøgede Anskaffelses-sommer for alt Materiel.

En særlig vigtig Faktor er den forringede Ydeevne pr. Tonnage-enhed. Før Krigen var Tonnagens økonomiske Udnyttelse organiseret i de mindste Detailler under Tryk af Konkurrencen. Det var som en fint sammenføjet Bygning, der krævede stadig Beskyttelse, selv for de mindste Forstyrrelser, for at kunne bestaa. Krigen ødelagde den fine Mekanisme og slog den i Stykker ligesom saa mange andre Resultater af den menneskelige Virksomhed.

Verden er anderledes nu end før, der er kommet Tørn i Verdens-handelens Organisation; medens alle Raavarer før Krigen gennem-gaaende transporteredes fra de nærmest beliggende Produktions-steder til de Pladser, hvor de skulde forarbejdes, er det nu det omvendte, der sker. Kul gaar fra Sydafrika og Kina til Europa, fra England til Holland og samtidig fra Tyskland via Holland til England. Korn kommer ikke mere fra Sortehavet og Nordamerika til Europa, men fra Sydamerika. Jern og Staal kommer ikke fra England og Tyskland, men fra Nordamerika.

Selv om Fragterne altsaa stadig var høje, ventede man efter-haanden et Fald, og Timecharter Raterne var allerede i Maj mindre end tidligere paa Aaret. Skibsfarten blev stadig truet af Strejker i Havnene; Arbejderne vilde have mere og mere, og de kunde ikke forstaa, at saadanne Strejker kun satte alle Priser yderligere op. De forstod heller ikke, at Rederne kunde takke Arbejderne for, at Fragt-markedet holdtes oppe, thi naar Skibene maatte ligge længe i Hav-nene, fik det praktisk talt Karakteren af en fragtregulerende Op-lægning af Tonnage. Naar Skibene ligger stille i Havnene, maa Rederne endvidere tage Omkostningerne hos Befragterne, og disse atter fra Forbrugerne, som maaske vilde blive forfærdede, naar de saa, hvor meget en saadan Strejke kostede den enkelte Borger. Hvor meget har mon ikke den britiske Jernbanestrejke kostet den euro-pæiske Forbruger?

I Juni holdt den store Kultransport fra Amerika Fragterne oppe, og Kravet om Tonnage var betydeligt, men Kulsituationen i England var nu saa vanskelig, at det ofte var svært at opdrive Bunkers. Skibene laa et Par Uger for at faa deres Brændsel, og enkelte Skibe gik endog til Azorerne for at faa Kul. Kultransporten fra England var saaledes nærmest standset, det var de britiske Minearbejdere, som selv forsøgte at kvæle den. Nogle britiske Redere saa endnu stadig lyst paa Situationen, men hævdede dog, at Regeringens Kon-trol med Skibsfarten maatte ophøre, hvis England skulde hævde sin tidligere gamle Førsteplads.

Der er ikke noget, som er mere ødelæggende, end at holde For-retningslivet under Tvang, og især gælder dette Skibsfarten, som har hele Verdenshavet til sit Omraade. Man maa ikke hemme Skibs-farten ved store Skatter og prohibitive Bestemmelser, thi da vil man snart se andre Landes Skibe i de Færvande, hvor Hjemlandets Flag bør være dominerende.

Der fremkom ogsaa i England Udtalelser om, at det nu maaske vilde betale sig bedre at bygge Sejlskibe end Dampskibe, fordi Om-kostningerne til Kul og Olie steg saa stærkt. Et Sejlskib har endel Fordele fremfor et Dampskib, og saalænge Damperens Driftsom-kostninger er saa høje, vilde det ikke være saa mærkeligt om man for Alvor tog fat paa at bygge Sejlere igen, især til de lange Rejser.

I Slutningen af Juli begyndte man at frygte et kommende Fragt-fald; Forholdene saa ikke saa opmuntrende ud, efter at den britiske Kuleksport fra 1. Juni blev indskrænket til 20 Mill. Tons pr. Aar mod 4 Gange saa stor en Udførsel før Krigen, en Udførsel som nu var

unddraget Skibsfarten. Det bedste Marked var nu Kuleksporten fra De Forenede Stater.

Inden Juni Maanedes Udgang laa Fragterne allerede lavt, og paa enkelte Steder var Kravet om Tonnage endog døet hen, medens Amerika truede med Embargo paa Kul. Verden var bleven ander-ledes end før, sunde Forhold fandtes ingen Steder, hvor der var Varer, hemmede man Udførslen ved forskellige Midler, ved Udførsels-forbud eller som Følge af manglende Arbejdsløst. Man fyldte Verden med Tonnage, kun for at lade Skibene ligge og vente paa Bunkerkul eller paa den Last, som Strejker forhindrede Skibene i at faa om Bord. Skibenes Transportevne nedsattes paa denne Maade, og derfor behøvede Verden mere Tonnage end før til det samme Kvantum Gods.

Da Amerika gjorde Alvor af sin Trusel og lagde Embargo paa Kul, blev Forholdene alvorlige for Fragtdamperne. De store Lande tog Hensyn til egen Skibsfart og gav Understøttelser til deres Reder-ier, men i mange Lande holdt man endnu paa Krigens Statskontrol, som nu var ganske unødvendig, og som vanskeliggjorde Tonnagens Anvendelse paa en fornuftig Maade. Midt i Juli faldt de transocean-e Fragter for Trampdamperne yderligere, og det saa ud til, at Rute-skibe for Fremtiden vilde tage Broderparten af Last.

Et større Antal Fragtdampere fandt Anvendelse i Kulfarten til Sydafrika og Australien. Denne Fart var selvfølgelig langtfra stor nok til at klare den Depressionsbevægelse, som gik over hele Verden. Med høje Hyrer, Skatter og andre Byrder skulde der ikke megen Nedgang i Fragterne til, før der blev Tab, og især naar Skibene i maanedsvis blev opholdt i Havnene, skulde der en stærk økonomisk Rygrad til for at bære saadanne Tab. For gamle vel funderede Selskaber kunde det endda gaa, men for de ny Rederier, som har købt Skibe til Toppriser, ogsaa deres gamle Skibe, begyndte Situa-tionen at blive kritisk, og i Juli blev i England flere Skibe udbudt til Salg.

Ganske interessant var Meddelelsen om et Møde af ledige Søfolk i Cardiff, hvorpaa man anmodede Regeringen om, at Eksporten maatte blive forøget. Sømændene gav Grubearbejderne Skylden for den ringe Eksportmulighed, der foraarsagede, at mange Søfolk gik ledige. Dette var et Memento om, at ingen kan indskrænke sin Produktion uden at det gaar ud over andre.

Om Udsigterne for Skibsfarten er det vanskeligt at udtale sig; kun det tør siges, at den kommende store Konkurrencekamp rykker nær-mere og nærmere, især efter at Tyskland og Amerika nu har ind-gaaet en Alliance paa Havet, hvis Maal er Erobringen af det mer-kantile Søherredømme, som Storbritannien maa forsvare, hvis Landet vil beholde Oceanets blaa Baand.

C. I. SPEERSCHNEIDER

NY FLAG I ØSTERSØEN

Fristaden Danzig og Byen Memel, der ogsaa foreløbig er over-ladt til sig selv som en Slags Fristad, og rimeligvis ogsaa bliver det, har nu vedtaget at indføre særlige Flag og ladet deres Handelsskibe sejle derunder. Midt i Marts løb den første Damper, kommende fra Hamborg, ind til Danzig under det ny Flag.

Skibene fra Memel, der særlig sejler mellem Memel og Libau, har ogsaa i nogen Tid ført det ny Flag.

Danzigs Flag er et rødt Flag, hvori 2 hvide Kors over hinanden og derover en Krone. Memels Flag bestaar af to horisontale Striber, den øverste gylden og den underste rød med Memels Vaaben anbragt i det øverste Hjørne ved Stangen.

MARIN

AGITÉR

for

Tilgang til Marineforeningen.